F-II C.6/
1-4

Digitized by Google

Digitized by Google

POESÍAS FANTÁSTICAS

EN MALLORQUÍ

PER

D. TOMAS AGUILÓ.

PALMA.

IMPRENTA DE D. JUAN GUASP.

1852.

Digitized by Google

Digitized by Google

I.

Recolsada á sa finestra,
Que dóna enfront des camí,
Tota sola guaita y plòra
Sa Contessa de Vallric.

Bé té que plorar cuant pensa
Qu' encesa guerra civil
De dòl vesteix sas personas,
Y de sang réga 's pais.

Cada dia heyà batallas,
Heyà incendis cada nit,
Y es Conte es homo que sempre
Cerca es lloc de mes perill.

Digitized by Google

Pero encara major pena
Està covant dins son pit:
Un mes fa que ni noticias
Ha rebudas des seu fill.

Y era s'únic que tenia!
L'estimava amb un etcis,
Que cent añs de purgatori
Per ell haguera sufrid.

Un dia sabé son pare
Que á pesar de s'odi antig
Festetjava sa jermana
D'un cap de s'altre partid;

Y ple de rabia paraulas
Molt amargas li va dir,
L'enjegà des seu castell,
Fins y tot el malehí.

Sa Contessa en và plorava,
Ell en và's mostrà summis:
De bronzo era's còr des Conte,
De bronzo era y no cedí.

Es fill abrassà sa mara,
Desesperad va partir:
Ningú d'ell n'ha duitas novas,
Ningú diu que l'haja vist.

Digitized by Google

Mentras tant que sa Contessa
Llamenta sucés tan trist,
De sas tropas victoriosas
Sent sa bulla y es trapitj.

Ets uis plorosos s'axuga,
Qu'ha de rebre son marit,
Y, més qu'esserhó, temia
Mostrarli qu'era infelis.

Cuant tots dos plegads estavan,
Y éll anava á referir
Sa batalla qu'ha guañada,
Entra un page que li diu:

=Señor Conte, qu'hem de fer
Des prisioners que tenim?
=Cap de Deu! quina pregunta!
Sabeu cuants son?=Trenta cinc.

=Cercau trenta cinc ausinas,
Cercaulas ran des camí,
Anau allà'ont venen còrdas,
Y compraune trenta cinc.=

Y mentras tant qu'axò deya
Tira en terra uns cuants florins:
No 's es page qui 'ls aplega,
Qui 'ls aplega 's es bochí.

Digitized by Google

Sa Contessa tremolava,
Y girantse molt humil
Digué: Perdonaulos, Conte,
Per amor des nostro fill.

=Sabeu, señora, qu' á Júdas
No'l perdonà Jesucrist?
Sa sort de Júdas espera
A tots es meus inimigs.=

Des cap d' unas cuantas horas,
Y un pòc entrada sa nit,
Amb so Conte y sa Contessa
Sopavan es seus amigs.

Un dells estorad esclama:
Gust de sang deixa aquest vi!
Ets altres d'axò s'espantan,
Es Conte d'axò s'en riu.

Pero axuxí veu q'un jove
Se'n entra sensa permis,
Davés sa taula s'acòsta,
Y señas li fa amb so dit.

Amb sa cara tota blava,
Escabeyad, mal vestid,
No creg qu'el pogués coneixe
Ni sa mara qu'el parí.

Digitized by Google

Callava com una estatua,
Amb sa ma duya un vencis,
Y per tot es còll mostrava
Señals de que ja ha servid.

Devant aquella figura
Ja totom s' estremordí:
Ningú tastar res gosava,
Ningú tenia apetit.

Esglayada sa Contessa
Totduna perdé es sentids,
Y tremolant també es Conte
Cridá: Qué cercas aquí?

=Qu'em compreu aquest dogal,
Que ja mes no'l necessit,
Y en tendreu si altra vegada
Feis penjar un altre fill.

Digitized by Google

II.

Com s'argelaga florida
Que s'estufa á s'uy des sòl,
Y pareix qu'entre sas matas
Ressalta vestida d'òr;

Axí n'era s'hermosura
D'un ninet que dava goig,
D'un ninet que de sa mara
Alegría era y consol.

Sa mara un dia el va pèrdre
A sa vorera d'un bosc,
Cuant per demunt sas muntañas
Comensava á guaytà 's sòl.

Digitized by Google

Es ninet totduna plòra;
Pero prest axuga 's plors,
Y camina, y may s'atura
P'es camí que veu mes prop.

Y mentras tant que fa via,
Sensa may pendre repòs,
Sent es bèl de sas auveyas,
Sent es cant des rossiñols.

Mira es camp que tot verdetja,
Y el veu brufat á radols
De floretas molt garridas
Que li roban es seu còr.

Ja 'n el mon res li fa falta:
Cuant allà té tantas flors
No es estrañy qu' olvid sa mara,
Ni qu' olvid sa seua sort.

Tant sòls floretas desitja,
Amb ellas pensa tan sòls,
Y mentras passa en replega,
En replega sas que pòd.

Veu despues lloir en terra,
Com crestay ferid d'es sol,
Una cosa que l'encanta
Y un florí li assembla d'or.

Digitized by Google

El cuy tot ple d'alegría,
Dins sa ma l'estreñy ben fòrt,
Y camina, y may s'atura,
Y un torrent troba llevò.

Goijós se mira dins s'aygo,
Y tan prest com passa es pont
Aquells camps ja no verdetjan,
Ja noy cantan rossiñols.

Mes amunt tres veyas troba,
Tres veyas que li fan pò,
Que li surtan al encuantra
Y si acostan á poc poc.

Una va de peus descalsa,
Y d'enagos non du tròs;
A s'altra qu'es contrafeta
Li tremola tot es còs.

S'altra que va mes enrera,
Abrigada amb un llansòl,
Té 's dits que d'aubóns pareixen
Y se cara assembla d'òs.

Amb ell se n'aplegan duas,
El saludan, y amb vòl
Una li prén sas floretas,
S'altra li roba 's tresor.

Digitized by Google

Es ninet á plorà 's pòsa,
Sen devalla per un ròst,
Y camina, y may s'atura,
Y sas alas sent d'un còrp.

Un monastir descubreixen
Y ell pregunta: qu'es allò?
Y sas veyas li responen:
= Mira, nin, es sòl qu'es pòn.

=No sentiu uns còps d'axada?
Qué son, jermana, aquests còps?
Respon se veya: =Es un monjo
Que per tomba cava un clòt.

=No sentiu unas esquéllas
Que tenen molt trist es sò?
Respon s'altra: =Son campanas
Qu allà baix tòcan de mort.=

Y s'altra que sempre calla
Y derrera anava un pòc,
S'acosta 'n es nin, el besa,
Y li diu: =Es sòl ja 's pòst.

Digitized by Google

III.

Com se mostían y cauen,
Esfuyadas baix des brots,
Sas flors qu' eran s' alegría
D' aquest jardí tan hermos!
Floretas blancas y blavas
Floretas de cent colors,
Ramells no faré de voltros
Ni vendré ja á regarvos:
Adios, floretas, adios.

Digitized by Google

De lluñy s' en vénen sas ónas,
De lluñy las du sa maró,
Y cap n' arriba á sa plaja
Que totduna no s'en torn.
¿Es que cercan altra terra,
O 's qu'es pèrden dins es fons?
Si sabeu, mara, d'ont vénen,
¿Ahont van eu sabeu vos?
Ay! onas, adios, adios.

Ja s'en van sas oronellas,
Que de prest vendrán es tords,
Y aquests dias tan alegres
Serán dias de tristor!
Es peñals de neu blanquetjan,
Es mestral despuya es tronchs,
Y an es còr també l' despuyan,
També 'l gèlan sas fredós.
Adios, alegría, adios.

Aquells qui tastan sa vida
Li troban un gust tan dols,
Y cuant menos eu esperan,
Qu'es d'amarg es derrér glop!
Si d'entre ses mans mos fujen
Sas esperansas del mon,
¿Per qué es cor d' un plé qui'l mata
N' está sempre desitjos?
Adios, esperansa, adios.

Digitized by Google

¿Per qué heyá flors que matsinan
Cuant tenen tan bon olor?
¿Per qué en so blau de sas onas
Es blau del cel se confon?
Per qué tot crestay s'entela?
Per qué tot miray se romp?
¿Per qu' han de venir sas ditxas
Si vénen per deixarmos?
Adios, ditxa meua, adios.

Des seu cavall que s'alluña
Es trapitg qu'es ja de sord!
Y encara derrera ets abres
Axeca un nigul de pols.
Es nigul s' escampa al ayre,
Es trapitg es perd del tot:
Ja may mes sobre la terra
Tornarêm á veuremos.
Adios, per á sempre adios.

Sentiu, mara? sentiu mara?
Aquests aglapits, que son?
Es meu còs tot s'escarrufa;
Ay mara, quin tremoló!
¿Será ver axó que diuen,
Qu'es ca d'es nostro pastor,
Cada pich qu'es fosser passa,
Es pòsa á lladrar furiós?
Adios, vida meua, adios.

Digitized by Google

Allá demunt sa muntaña
S'axeca una vermeyó:
Si 's es sòl que ja 's vol pondre,
Com axí 's pòn tan dejorn?
Es niguls vermeis s'apagan:
Quin nigul s'en vé tan fosch!
Tot el cel es ja tan negre
Com si mitja nit ja fos!
Adios, llum del cel, adios.

Ay mara, es meus uis s'aclucan!
Ay mara, preniume es pols;
¿No 's un ángel d'alas negras
Aquest qu' ara em besa es front?
Veig una paloma blanca,
Darrera ey vola un falcó;
Y s'en pujan, y s'en pujan,
Ja no veig á cap des dos.
Adios, mara meua, adios.

Digitized by Google

IV.

Ey havia un gran señor
Qu' habitava es seu castell,
Y á la vila no lluñy d'ell
Ey vivia un llaurador.

Una filla aquest tenia
Blanca y róssa, jova y bella:
Es señor perdud per ella
S'abrasava nit y dia;

Pues per tot aquell contorn
No se tròba cap fadrina
Que tenga cara mes fina,
Ni qu' amb mes graci s'adorn.

Digitized by Google

Cada volta que ell la veya
Son amor li ponderava,
Y ella totduna es tornava
Com la grana de vermeya.

Y si li diu que l'adora,
Y davés ella s'acosta,
No reb may altra resposta:
=Vos sou Conte y jo pastora.

=Pues per tú pastó 'm faré,
De grandesas ja 'stig fart.
=Ay Conte, qu'eu vengud tard,
Un altre es meu còr ja té.=

Es Conte fòra de sí
S'amaga dins un torrent,
Y cuant ja no passa gent
Se planta es mitg des camí.

Poc despues veu compareixe
Un jove que s' en venia;
Era es jove qu'ell volia,
Es rencor ley féu coneixe.

=Mira, li diu, tu 'm fas nosa,
O tú 'm matas ó jo 't mat:
Un des dos d'aquest combat
En jeurá devall sa llosa.=

Digitized by Google

Y s' espasa li ofereix
Qu' ell no vòl de cap manera;
Pero 's Conte es desespera
Y amb sa daga l' envesteix.

Es combat acaba pronte,
Aquell jove dóna un crit,
Perqu' es tem que dins es pit
Li afica sa daga es Conte:

Y antes de caure en es fang,
Sa sang que li ratja empara,
Y an es Conte per sa cara
Tira un glop d' aquella sang.

Es Conte la se fa neta
En sas aygos d' es torrent,
Y an es mort el du rebent
A 'nterrar dins una pleta.

Tres ò cuatre nits despues
S' en entra á ca sa pastora,
Qu' es seu estimad añora,
Y res sap de aquell sucés;

Y com la veu tota sòla,
Y com la veu tan hermosa,
Y com la veu desdeñosa,
S' enardeix, es céga, es vòla,

Digitized by Google

L' agafa per sa ma blanca,
Dins un cuarto la se'n du,
Y amb còr tan ardent com du'
Sa porta des cuarto tanca.

=Estimad meu, ajudem,=
Sa pobre pastora crida,
Y cau totduna 'smortida,
Y de cuant passa no 's tem.

No 's tem qu' un fantasma blanc
Sen entra y as Conte mira,
Y amb ma tota d' òs li tira
Per sa cara un glop de sang.

No 's tem que storad y fred
Es Conte fuig al moment,
Y corre an aquell torrent
Com un céro mort de sed.

Pero 'n va 's rentá sa cara,
En va fonc es seu trabay;
Londemá dins un miray
Tacada la 's véu encara.

Dins un cuarto se tancá,
Y á las foscas, y tot sol,
Ni una finestra obrir vol,
Ni un des páges deixa entrá.

Digitized by Google

Y cuant es ja bé de nit
An es torrent s' en devalla,
Y es rénta, y es rénta, y calla,
Y s'en torna an es seu llit.

Y cuand ja qu' es auba creu
Sols obri una retxilléra,
Devant un miray espera,
Y sa sang encara veu.

Y axò passa cada dia,
Y tots diuen que s' amor
Ha causad an es señor
Una 'straña malaltía.

Y de sèt añys per espay
Cada nit se cara es rénta,
Y cad' auba li presenta
Aquella taca 's miray.

Digitized by Google

V.

Ahónt va sa pajeseta?
Ahont va tan dematí?
=Jo m'en vaig á cohir rosas,
Qu' un ramell ne de cohir.
=Qué mes rosas que sas teuas?
Quin ramell vòls mes garrid?
=Sas rosas qu' á mi m' agradan
Son sas rosas d' es jardi.

Digitized by Google

=Oh! no y vajas, pajeseta,
Qu' encara es molt dematí.
=Fan mes bò plens de roada
Es rosérs qu' están florids.
=No sabs tú que sas ponsellas
Fins mes tard no s' han d' obrir?
=Sas rosas mes acopadas
Es colors ténen mes vius.

=Oh! no y vajas, pajeseta,
Si es per tu qu' han de servir.
=Ó serán per mi sas rosas,
Ó serán per qui jo 'stim.
=Deu t'en guard que succeyesca,
Deu t'en guard d'aquest perill.
=S'estimad allá m'espéra
Y éll ne cuy devora mí.

=Oh! no y vajas, pajeseta,
Conversem un rato aquí.
=S'estimad em reñaria
Si fés falta en es jardi.
=Qu' has de fer d'aquestas rosas
De que mòstras tal desitg?
=En teng d' anar carregada
En es ball d'aquesta nit.

=Oh! no y vajas, pajeseta,
Per la Verge t'ho suplic.=

Digitized by Google

Pero res ella s'escolta
Y segueix es seu camí.

= Per qui tocan sas campanas
Amb un sò tan llarg y trist?
= Tocan trêts per una jova
Que flors anava á cohir.
= Per qui ploran sas fadrinas?
Per qui ploran es fadrins?
= Ploran tots sa pajeseta
Que ha picada un escorpí.

= Si es axí, per quina causa
No van tots de dòl vestids?
= Es que tots aquí venian
En es ball d'aquesta nit.
= Y com es que es seu baúl
Vermeyetja vist d' aquí?
= Es que el tapan tot sas rosas
qu' ha cohid vuy dematí.

Digitized by Google

VI.

Magnífica es sa colcada
Qu' acompaña se novía
Des castell de Roca-freda
A s' iglesia de la vila;

Cavallers, y hermosas damas
Cubèrtas de joyas ricas,
Pages amb ricas llibrèas,
Cambréras tot enllestidas.

Es juglars que cantan glòsas
Van devant, y entr' ells s'afican
Ets atlòts amb cañas verdes
Y amb ramells de flors sas ninas.

Digitized by Google

Cent atxas de vent encesas
Fan llum á sa comitiva,
Perqu' abans de trencar s' auba
Des castell era sortida;

Y passant per boscs espessos
Assemblan de lluñy espiras,
Que s' encénen y s' apagan
Per entre matas y ausinas.

Es noví n'está tot gloria
A 's costad de sa qu' estima
Mes qu' es còr que li batega,
Mes qu' ets uys amb que la mira:

Perqu' es pura com un ángel,
Segons sa fama eu publíca,
Y' es nobble com una reina,
Y es còm un sòl de garrida.

Ben cert li tendria enveja,
Si tengués encara vida,
Un cosí d' aquesta dama
Qu' en es seu castell vivia.

Amb uys ardents la mirava,
Y per mala sòrt un dia
S'en aná axuxí á la guerra,
Y caygué ple de feridas.

Digitized by Google

De tal desgraci al pereixe
Poc s'en dolgué sa cosina,
Si bé des cap d' alguns mésos
Tirá llarga malaltía.

Bona ja, sovint la veyan
Tota sola, pensativa,
Com si dugués aficada
Es mitg des còr un' espina.

D' un torrent á sa vorera
Es capvespre anar solia,
Y allá s' asseya, y s' estava
Com si 's quedás adormida.

Molts de Contes y Marquesos
Sa ma seua pretenian,
Y ella sempre á tots los deya,
Qu' es seu còr á cap s' inclina.

Pero tant pregá son para,
Tant rallaran sas amigas,
Qu' á la fi doná esperansas
A Don Juan de Tornamira.

Per cumplirli sa promesa
A l' iglesia s' encamina,
Amb so vel tirad derrera,
De vellut y d' or vestida.

Digitized by Google

Ets seus uys no resplandexen
Tant com antes resplandian;
Pero encara es tan hermosa
Qu' á Don Juan bé l' encativa.

=¿Per qué, li diu, prenda meua,
T' he de veure tan alisa,
Cuant tot lo que mos rodetja
Es perfums des goig respira?

=No sents un infant que plòra?
=Son aucells qu' alegres piulan.
Mira, mira com claretja
S' auba de sa nostra ditxa!=

Cuant mes s' acosta á l' iglesia
Sa dama 's pòsa mes trista,
Ets seus uys li llagrimetjan,
Y de tant en tant suspira.

= Ara si qu' estig segura:
No sents un infant que gisca?
¿Per qué, si no 'l vòl sa mara,
No l' entregan á una dida?

= Cap infant per aquí plòra.
Serà es bèl d' una cabrida.
¿No las veus qu' están d' alegres
Pasturant per sa garriga?=

Digitized by Google

Mes anvant d' aygo que corre
Sent sa remor per desditxa,
Y es torna axuxí mes blanca
Qu' es seu vel de mossolina.

Ets seus uys en plòrs esclatan,
Y cuant an es pònt arriba,
Els-a clava demunt s' aygo
Qu' es sòl ixent illumina,

Y amb un crit de mort esclama:
«Salvaulo!.. per Deu!... feis via...,
Aquest pobre infant se néga,
Y encara no tres dias!

No 'l veis qu' alsa sas manetas?
Qu' es seu cossêt tot s' avincla?
Treislo...; donaré á qui 'l trèga
Mon collar de pèrlas finas.»

Sustads d' aquestas paraulas
Tots van cercant amb sa vista,
Y sols prop d' una jonquera
Veuen s' aygo qu' es movia.

Ella p' es front sa ma 's passa,
Y entre dénts y empagäida,
«Teng pò, diu, de tornar loca,
M' engana sa fantasía.»

Digitized by Google

Y es qui cualcan devòr' ella
La segueixen y caminan,
Tots amb sa boca tancada,
Tots amb sa cara mostia.

Cuant arriban á l' iglesia
Tot saluda sa novía;
Ets òrgas amb veus solemnes,
Sas campanas que repican,

Es ciris á mils encesos,
Es domassos, sas catifas,
Y sa gent de tot es pobble
Que davés s' altar s' apiña.

Poc despues, cuant es prevere,
Revestid per dir se missa,
Li pregunta, si sé' esposa
De Don Juan ella volia;

Com si tocás una brasa
Sa ma totduna enretira:
Un *nó* sec allá retròna,
Y en redó 'sglayada gira.

Surt, pren es cavall, s' en munta,
Li dona tota sa brilla,
Y corrent corrent s' en torna
An es seu castell fadrina.

Digitized by Google

Pero un altre pich s'atura
Demunt es pònt, s' aygo mira,
Y á 'n es qui vénen derréra
«Salvaulo! Salvaulo! crida.

No 'l veis qu' está demunt s'aygo?
No 'l veis qu' em demana vida?
Fill meu!....» Y estenént es brassos
An es riu de cap se tira.

Digitized by Google

VII.

Quant es mitja nit en punto,
Y ses buscas d' es rellotje,
Com á jermanas parugas.
S'arramban lo mes que pòden;

Tocan dotze campanadas
Que dins sas tombas retrònan,
Y a'n es morts els-a despertan
Mentras tant qu' es vius s' adormen.

Heyá llòsas que tremólan,
Heyá llósas que no 's mouen,
Heyá sombras que s' axecan
Y es cementeri revoltan,

Digitized by Google

Com a processó de monjos
Qu' en contemplació devota
S'hora baixa fan els passos,
Y es claustro en silenci rodan.

Una mara desdichada
Cada vespre en aquest' hora
Anava á plorar sa filla
Y á seura demunt sa fossa.

S' amor qu' en son pit conserva
Li dona coratje y forsa,
Y no té pò de sa fósca
Ni de quedar tota sola;

Perque á mitja nit en punto
Dotse campanadas tocan,
Y un suspir sent com un eco
Des suspirs que ella renova.

Y encara que res mes sénta
D' aquell poquet s' aconhorta,
Y antes que s' en vaja dóna
Cent besadas á sa llòsa.

Una nit, però, molt fosca,
Aquella mara allá 's troba
Mes que ses altras vegadas
Plorosa, afligida y groga.

Digitized by Google

Aquell suspir no li basta,
No li basta estar defòra
Parlant amb sa seua filla
Sensa qu' ella li responga.

Y li diu: ==Filleta meua,
Per què no 'm dius cualque cosa?
¿Per què 'm plañs una paraula
Y aquest trist consòl em robas?

Respònme, que som ta mara,
Qu'un añ just fa vuy que 't plòra,
Y densá que tu li faltas
Sa vida que té li sobra.==

Axò plorant repetia,
Y una veu sentí llevònses,
Com per derrera sa grasa
Es sént sa veu d' una monja.

==Ay mara, mara estimada,
Per què veniu tota sola?
¿Què s'ha fet es qui m'havia
Donat d' amor tantas pròvas?

Per què s'última no 'm dóna?
¿Per què cada nit no posa
Un raméll de flors y murta
D'es meu sepulcre á sas portas?

Digitized by Google

Per què no vos acompaña?
¿Per què aquí ja may s' acosta,
Y aloménos sentiria
Es suspir qu' eus aconsola?

=Filleta, filleta dolsa,
D'éll no' n vulgas sebre novas:
Si aquí tens ta pobra mara,
Tots ets altres qué t' importan?

=Què m' importan, deis? ay trista!
¿Es posibble que tan pronta
M' olvid s' ingrat, y qu' un altra
D' un còr qu' era meu disponga?

=No penses amb éll filleta;
En aquest moment tal volta,
Per sa primera vegada,
Abrássa á sa seua esposa.

=Anau, no torneu ma mara,
No m' estigueu pus devora;
Es meu suspir vuy acaba,
Ara ja del tot som morta.

Digitized by Google

VIII.

=Per una Contessa em deixas?
Per ser Conte m' abandonas?
¿Y no tens pò d' una ditxa
Qu' et còsta sa meua afronta?

¿No 't recorda ja com deyas
Qu' era jo sa mes hermosa,
Y ara em deixas per qu' un altra
Es mes rica y mes señora?

¿Còm havia jo de creure
Qu' unas paraulas tan dolsas,
Poguessen, per durme á pèrdre,
Sortir de boca traidora?

Digitized by Google

Tu qui 'm pots mirar no 'm miras,
Y si 'm mira cap persona,
M' hauré de tapar sa cara
Tota plena de vergoña.

Jo 'stig plorant y tu frissas?
Véten, ingrat, y no tornes,
Que si t' en dus s' esperansa
No vuy res mes que una tomba.=

Ets àbres mudan sas fuyas,
Ets aucells mudan sas plomas,
Y devant amors que vénen
Ets amors passads s' esborran.

Don Jordi parteix, y deixa
Plorant á Dona Ramona,
Que te es còr de pedra mabre
Y aquells plòrs no 'l poden rompre.

Era ja lluny de la vila,
Y passant per una cóma,
Troba un pobre véy que resa
Y li demana llimosna.

Per no aturarse sisquéra
Es temps de trèure sa bossa,
Li passa de llarg, y es pobre
Esclama ab veu llastimosa:

Digitized by Google

=Que sia aquest *Pare nostro*
Per s' ánima d' una jova,
Qu' es morta vuy de sa péna
Que li dava sa deshonra.=

Don Jordi qu' eu sént, es gira,
Una volta fa radona,
Y tan sols veu que s' alluña
Una cosa com un' ombra.

Poc dura demunt sa plaja
Sa blancor que fan sas onas,
Y devant amors que vénen
Ets amors passads s' esborran.

Molt de préssa va Don Jordi,
Y cuant comènsa á fer fosca
Descubreix iluminadas
D' un castell antig sas torres.

Sa Contessa á sa finestra
Plena d' ansi 's minuts conta,
Y troba que poc l' stima
Cavaller que tant se torba.

El veu á la fi qu' arriba,
Y com el veu que tant corre
Tot es seu disgust s' espassa,
Es seu còr tot ley perdona.

Digitized by Google

Mentras tant qu' es dos se paflan
Y parlant mes s' enamoran,
Un suspir de part derrera
Sa conversa vé 'interrompre.

Don Jordi qu' el sént, es gira,
Aquell suspir el trastorna;
Ja no escolta sa Contessa,
Es silenci sols escolta.

Y encara qu' á ningú veja
No es possibble qu' el confonga,
Perque bé sap qu' es aquella
Sa veu de Dona Ramona.

Sa roada es camps platetja,
Es sòl axuga sas gotas,
Y devant amors que vénen
Ets amors passads s' esborran.

Es vespre mateix Don Jordi
Dins sa capélla en gran pompa,
A sa Contessa qu' estima
Sa ma com espòs li dona.

Ja mes content no 'staria
Si alcansás una corona,
Ni ella si reina la féssan
N' estaria mes goixosa.

Digitized by Google

Despues d' un sarau magnífic ,
E' una gran sala qu' adornan
Dràp de ràsos y catifas,
Es novís alegres sopan.

Molts de señors, molts de pàges,
Sas damas qu' heyá son moltas;
Pero en graci y hermosura
Sa Contessa guaña á totas.

Acabada ja sa festa ,
Esgotadas ja sas copas,
Es novís sa despedeixen
Dets amigs que tant els honran.

Just com entran dins es cuarto
Toca es rellotje las dotze ,
Y enb una friseta negra
Es cobrillit se transforma.

Cuatre atxas de cera groga
Estan cremant dins s' alcova,
Y demunt es llit estesa
Una jova blanca y rossa.

Inmòbil Don Jordi es quéda,
Axò que veu l' aborrona,
Péga un crit, y mes paraulas,
No li surtan de sa boca.

Digitized by Google

Sa Contessa crida auxili,
Es criäds, es pàges corren;
Per tot miran, y sols veuen
A Don Jordi qui tremola.

Mentras tant un altre pàge
Entra y diu á sa señora:
Are han vengud á fér sebre
Qu' es morta Dona Ramona.

Digitized by Google

IX.

Espòs meu, tu qui m' estimas
En s' ardor que jo t' estim,
Per què ets uys te llagrimetjan?
Per què vas tan pensatiu?

Per esser tots dos ditxosos
Lluñ del mon tots dos vivim:
Si som jo sa teua gloria,
Per què 't veitg tan afligid?

=Si es ver qu' ets sa meua gloria?
Per què te alluñas de mí?
¿Per què t' en vas tota sola
A plorar devòra es riu?

Digitized by Google

=M' has vista tu que plorava?
No 'n fassas cas, no: jo 'stig
Devòra tu tan contenta!
Jo som en tu tan felis!

=Em dius tú qu' ets venturosa,
Y plòras mentras m' ho dius?
=¡Espòs meu, si tu sabéssas
Lo que tant me fa patí!

=¡Si sabéssas quina péna
Té es meu cor tan oprimid!
=Un añy fa que mos casárem.
=El fará demá matí.

=Cuant sortiam de l' iglesia
Ple de goig sentia es pit,
Y topárem una veya
Asseguda en es camí.

Totom diu qu' es una bruxa
Que te pacte en s' inimig,
Y s' acostá y á s' oreya
Axó no més em va dir:

«Abans de qu' es sòl se pònga
Conta sas flòrs des jardí.»
=Y cuántas flors ey trobares?
=Trescentas xexanta cinc.

Digitized by Google

Cada dia els he contadas
Y em tremolavan es dits,
Y una flor, se mes hermosa,
Em faltava cada pic.

=¿No sabs tu qu' heyá un astròleg,
Que fa molt de temps que viu
Dins una torre esfondrada
D' aquell castell tan antig?

Cuant sortiam de l' iglesia
S' acostá devora mí,
Y amb una veu molt profunda
Em doná aquest sòl avis.

«Contarás bé sas estrellas
En punto de mitja nit.»
=Y cuántas estrellas véres?
=Trescentas xexanta cinc.

Cada vespre els he contadas,
Plorant casi com un nin,
Y s' estrella mes hermosa
Em mancava cada pic.

Mira el cèl, qu' está de negre,
Mira 'l que demá matí
No tendrá ja cap estrella.
=Ni cap flòr tendrá 's jardí.

Digitized by Google

X.

¿Veus aquella polsaguéra
Qu' alsa corrent un cavall?
Sents que tròta? Sents que tròta?
Qui li cualca no s' Don Juan?

=Ay mara, la meua mara,
Prest á sa torre pujau,
Y mirau si 's cavallér
Demunt sa terra ombra fa.

=¿Qué me dius, filleta meua,
Qu' em vols dí' amb aquest esglày?
Ton marid es el qui vé.
=Mon marid qui 'm vé á matar.

Digitized by Google

=Qué me dius, filleta meua?
Si es éll qui t' estima tant!
=Ay mara, la meua mara,
Tot vos ho hauré de contar.

Ja sabeu qu' un més havia,
Sols un més qu' eram casads,
Cuant per desgraci á la guèrra
Don Juan s' en hagué d' anar.

Per recordansa una prenda
Jo li deya qu' em deixás;
Que fos gelós no sabia,
Y éll s' ombra seua em deixá.

Cuant s' en anava, en es pàti
Sols feya ombra es seu cavall,
Y á sa pared d' es meu cuarto
Sa seua ombra es va quedar.

Sèt semmanas se passaren,
Y un capvespre p' es meu mal
An es page qui 'm lletgia
Fito fito el vaig mirar.

S' ombra qu' era molt obscura,
Que llevónses era igual
À sa qu' en punt de mitg dia
Ets abres en terra fan,

Digitized by Google

Poc á poc, ay mara meua!
Ménos fosca es va tornar,
Com si una boyrina clara
Baix d' es sòl s' hagués posad.

Sols tres dias se passaren
Y es page em besá sas mans;
S' ombra era com sa d' ets abres
Cuant sa lluna está en es cuart.

Sols tres dias se passaren
Y es page s' ajonoyá;
S' ombra era com sa d' ets abres
Cuant el cèl está 'strellat.

Ay mara, la meua mara!
Qué mes vos teng de contar?
No havian passad tres dias...
S' ombra del tot s' apagá.

=Sents, sents el cavall que tròta?=
El cavallér entra ja,
Y antes qu' el mirás s' esposa
Totduna en tèrra mirá.

Y tan prest com mirá en terra
Un crit doná molt amarg,
Y entre es brassos de sa mara
Desmayada va tombar.

Digitized by Google

=Correu pàges, correu pàges,
Veniu prest aquí Don Juan,
Qu' ha causad á vostr' esposa
Tanta alegría un desmay.

=Mara, mara descuidada,
D' alegría no será:
Será qu' ha vist sa meu' ombra
Y li ha féta faredad.

Jo m' en vaig aná á la guèrra
Com un cavallér honrad,
Es meu còs ombra no feya,
Sols ne feya 's meu cavall.

Sèt semmanas se passaren
Y un poc d' ombra 'm va sustar:
S' ombra era com sa d' ets abres
Cuant el cèl está 'strellat.

Sols tres dias se passaren
Y em vaig teme qu' en es camp,
Feya ombra com sa d' ets abres
Cuant se lluna está en es cuart.

Sols tres dias se passaren,
Y jo m' en venia aviat,
Qu' aquella ombra 'm perseguia
Com s' inimig mes fatal;

Digitized by Google

Poc á poc s' enfosquí s' ombra
Just com sa qu' ets abres fan,
Cuant una boyrina clara
An es sol li está devant.

No havian passad tres dias,
Tota s' ombra feya ja,
Y es precis qu' an aquest' ombra
La cubresca jo de sang.=

Digitized by Google

XI.

Què 's de llàrg aquest camí!
Aquest sòl què 's de calent!
Jo 'm múir de sed, y no sent
Remor d' aygo per aquí!

Pastoret, bon pastoret,
Axí Deu te beneyesca,
¿No 'm darias aygo fresca,
Que m' estig morint de sed?

=Seguiu, jermà, per amunt,
Entrareu dins una plêta,
Y si preniu per la dreta
Un torrent veureu al punt.

Digitized by Google

= De polls gròssos un apleg
Desd' aqui comèns á veure,
Allá si que podré beure...
Ay, qu' es torrent está sec!

Traginér, bon traginér,
Qu' á ciutad anau cap dret,
Jo m' estig qu' em múir de sed,
No 'm direu que teng de fer?

= Seguiu per amunt, jermà,
Passareu per prop d' un hort,
Y veureu per bona sort
Qu' una síni han féta allà.

= Ja 'm pareix veure es cintéll...
Ay quin clòt! qu' es de farest!
Qu' es de fondo! y no heyá rest
Per tréure un poc d' aygo amb éll.

Jo m' estig morint de sed:
Llauradó, bon llauradó,
Daum' aygo, axí Deu vos do
Aquest añ un bon esplet.

= Entrau dins es bosc, veureu
Com un pont formad de peñas,
Y no lluñ d' aquestas señas
Una fònt ey trobareu.

Digitized by Google

=Es cap derrér veig es pont,
Jesus! quin bosc tan espês...
Cerc y cerc y no trob res,
P' en lloc pug trobar sa font.

Ja comèns á sentí 's fred:
Ay qu' es dia, es sòl s'en va!
Ermitá, bon ermitá,
Jo m' estig morint de sed.

=Fill meu, d' aquest bosc sortiu,
Caminau, feivós avall,
Trobareu molt prest un vall,
Per sus mitg ey passa un riu.=

Per un caminoi estret
S' en debaixa es pelegrí,
Y abans qu' arrib á la fi
Prop des riu cau mort de sed.

Y l' entèrran dins uns fòssos,
Y s' aygo qu' en vé á la plena
Trascolant per dins s' arena
Li remuya tots ets òssos.

Digitized by Google

XII.

Per una cóma desèrta
S'en venia un pelegrí,
Cantant una cansó alegre
Amb un tò de veu molt trist.

De cada passa que dóna
Faredad li fa 's trapitg;
Y tots es abres que tròba
Están ò secs ò mostís.

Una iglesia á sa voréra
Va trobar de son camí:
Sas pareds té molt oscuras,
Es portal té molt antig.

Digitized by Google

Dalt una torre esfondrada
Va sentir gemecs seguids,
Com es d' una mara jova
Qu' ha perdud son primer fill.

Y era un mussòl qu' ey venia,
Qu' ey venia cada nit,
Y no sáben d' hont venia
Que ja may ningú l' ha vist.

Feya fosca, fosca negra,
Cuant entrar ey va dedins:
No y havia altar ni ciris,
Sols una tómba allá 's mitg,

Y demunt ey resplandia,
Amb un resplandor molt trist,
Un llantonér qu' aguantava
Llantons encesos á mils.

Alguns axuxí s' apagan
Perque s' òli han consumid,
D' altres que claror no davan
Se n' encénen axuxí.

Un mònjo heyá qui 's pasetja
D' un hábit negre vestid,
Y riu si un llantó s' apaga,
Si un s' encén dóna un suspir.

Digitized by Google

=O fraret, lo bon fraret,
Quín es aquest monastir?
¿Voldriau darme posada
Per aquesta santa nit?

=Aquesta nit será llarga,
En tèrra heurás de dormir,
Y no têmas qu' et despèrtan
Fins qu' el mon fassa un croxid.

Jo som la mòrt: tots ets hòmos
Un llantó ténen aquí:
Cuant se seua llum s' apaga
Es señal qu' han de morir.=

Com tremola, com tremola
Concirós el pelegrí!
Té 'ts uys que li llagrimetjan,
Es seu còr fa s' esclafit.

Un llantó que s' òli acaba,
Li señalava amb so dit,
Y la mort li responia:
Es el teu, bon pelegrí.

=Possaumí un poquet d' òli,
Que som jove per morir...
Aloménos cuatre gotas,
Sols que bast per una nit.=

Digitized by Google

Pero sord éra aquel mònjo
Y es seus gemecs no sentí,
Ni li haguera dad consòl
Per mes qu' els hagués sentids.

Digitized by Google

A UNA FALGUERA.

Tot son flòrs á sa voréra
D' es màrges y d' es camins:
Es desèrt que mes trist éra
Floreix en sa primavéra
Com floreixen es jardins.

No falta, si bé s' obsérva,
Cuant vé son témps una flòr
Qu' adorna es brot de cad' herba,
Y s' hermosura consérva
Fins qu' es mostía y se mòr.

Digitized by Google

Una es blanca com s' estrella
Qu' es vel de sa nit esmàlta,
Un' altra per maravella
Es vermeya com se gàlta
De ruborosa donsella.

Una imita es grog de s' òr,
S' altra es blau del cèl mes fi,
Y també heyá cualque flòr
Que de colors un tresòr
Té com s'àrc de sant Martí.

Però may he vist que fés
Flòrs un'herba molt estraña
Qu' abunda p'es sementés,
Per sas comas y muntaña
De sa vila qu' estim més.

Es planta de forma rara,
Y per cèrt no merexia,
Qu' amb élla fos tan avara
Naturalesa qu' es mara
De tot cuant sa tèrra cria.

De molt esquisit trebay
Té sas fuyas sempre verdas,
Y es mitg de s' incult espày
Las òbri com un ventay
D' entreteyàdas esquerdas.

Digitized by Google

Y com es tan falaguéra
Que pareix de filigrana,
Encara que flòr no 'spéra
Li basta es nom de *Falguéra*
Per mostrarse tan ufana.

Planta hermosa, ¿qui t' ha dad
Un nom que sòna tan dols?
Téns es nom mes agraciad
Qu' he sentid may entre 's molts
Qu' á sas hérbas han posad.

Que mo diguéssas voldria,
Si se meua veu enténs,
Perque té tanta armonía,
Que no 'l sènt sens' alegría,
Y t' estim sòls perqu' el téns.

Còsa es trista que no surta
Es mitg de sa teua pàuma
Ni una flòr de vida curta,
Cuant ne té se verda murta,
Cuant ne té se pòbre vàuma.

Cuant cad' añy de flòrs se vest
Tota planta hermosa ò lletja,
Sia qu' algun temps mes prest
La sembrasen dins un test
O nasqués dins una esquetja.

Digitized by Google

Emperó si ara 't recòrd
Aquesta desdicha teua,
Sols es per darte conhòrt,
Perqu' axí sa teua sòrt
S' asembla mes á sa meua.

Tú ets verda com s' esperansa,
Y mòrs antes de florí,
Per axò éts una semblansa
De s' esperansa qu' em cansa
Y may se cumpleix en mí.

Y molt mes que p' es paratje
Aquí hon te sòlc veure jò,
Molt mes que p' es téu fuyatje
T' estim perqu' ets un imatje...
Un' imatje d' es méu cò.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

INSTITUT
D'ESTUDIS CATALANS

BIBLIOTECA

Núm. 2313

Armari

Prestatge

BIBLIOTECA DE C

1001913208

Digitized by Google

Digitized by Google